

ADRIATIC METALS PLC
VAREŠ PROJEKT
PLAN IZVOĐAČA RADOVA O UPRAVLJANJU OKOLIŠEM

JANUAR 2023

Sadržaj

UVOD 1	
1.0 Svrha i opseg	1
1.1 Uvod	3
1.2 Okvir sistema upravljanja okolišem i društvom	3
1.3 Planiranje	4
1.4 Pravni i drugi zahtjevi	6
1.5 Upravljanje promjenama	6
2.0 Zakonodavni zahtjevi i standardi	7
2.1 Nacionalno zakonodavstvo	7
2.2 Međunarodni zahtjevi	8
2.3 Zahtjevi za dozvole	8
3.0 Uloge i odgovornosti	9
4.0 Upravljanje okolišem za Ugovarače	10
4.1 Provedba	10
4.2 Posebna područja i aktivnosti	10
4.3 Omogućavanje radova	13
4.4 Struktura i odgovornost	13
4.5 Komunikacije	13
4.6 Hitni slučajevi i planovi za nepredviđene situacije	15
5.0 Monitoring i izvještavanje	16
5.1 Monitoring i mjerenje	16
5.2 Neusklađenost i korektivne i preventivne radnje	16
6. Prilozi	17

PLAN IZVOĐAČA RADOVA O UPRAVLJANJU OKOLIŠEM

Ovaj dokument je razvijen/revidiran kako je naznačeno u nastavku i opisano u zapisu o reviziji na sljedećoj stranici. Moli se da se unište sve prethodne verzije.

Revizija	Datum	Autori	Pregledano	Stranice
1.0	06.10.2021.	Kate Harcourt Lejla Karčić Vildana Mahmutović	Vildana Mahmutović	16
2.0	02.01.2023.	Danira Zanović	Vildana Mahmutović	17

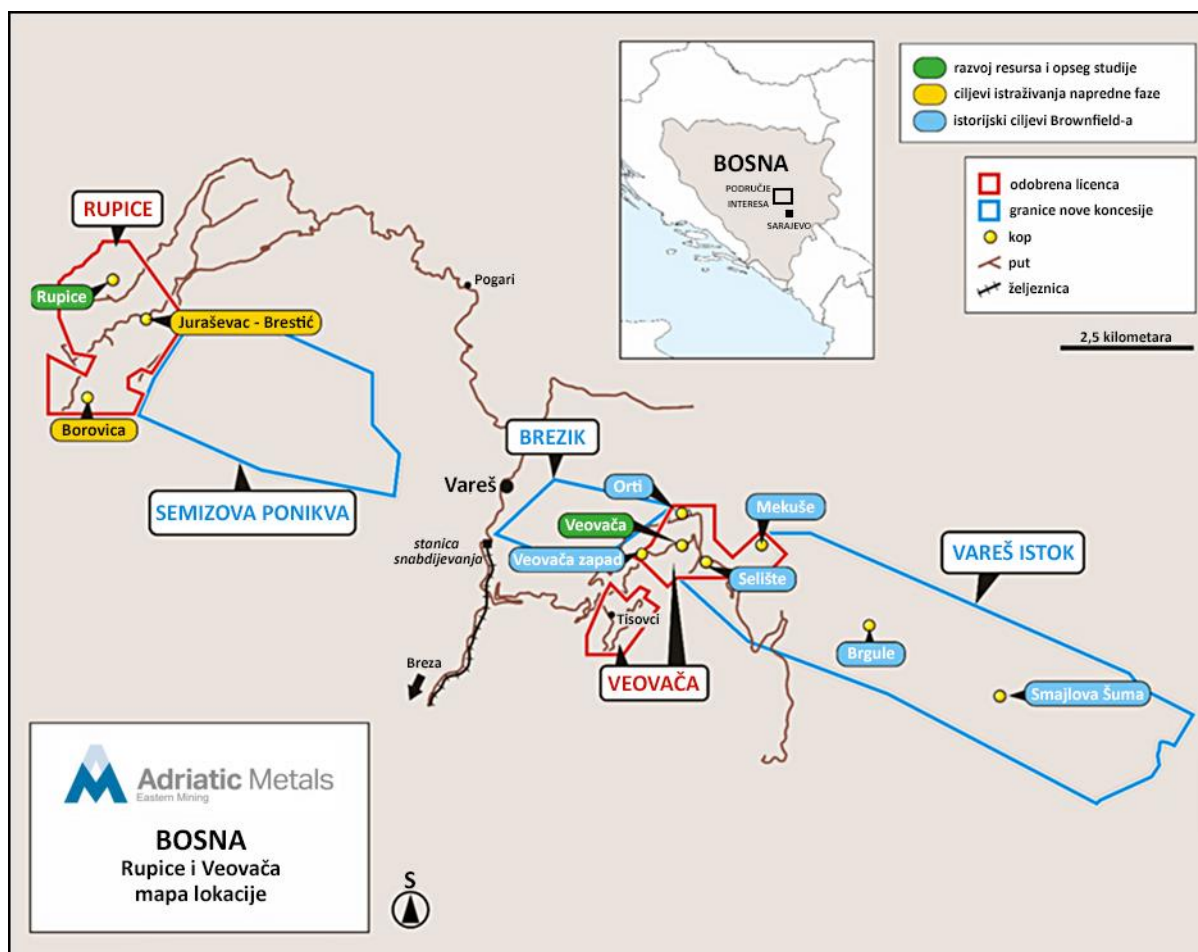
IZDAJE SE ZA: Dizajn Konstrukcija Operacije Ostalo _____

	Status	Datum	Detalji o ažuriranju/izmjenama
2.0	Podpoglavlje 4.3. Omogućavanje radova	02.01.2023.	Radovi u fazi izgradnje koji su završeni u 2021. I 2022.godini, i koji su nastavljani u 2023.
3.0	Poglavlje 6. Prilozi	02.01.2023.	Razvijene procedure i obrasci

UVOD

1.0 Svrha i opseg

Eastern Mining d.o.o. je u vlasništvu Adriatic Metals PLC i njime upravlja kompanija Adriatic Metals PLC, a nalazi se u Bosni i Hercegovini (BiH). Eastern Mining d.o.o je nositelj koncesije za istraživanje i eksploataciju u Varešu (BiH). Krajnji cilj je oživjeti rudarsku industriju na području općine Vareš iskorištavanjem novih i postojećih rudnih ležišta. Projekt pod nazivom Projekat Vareš je polimetalni rudnik i privukao je ugledne strane ulagače u BiH. Na mnogo načina, ovaj istraživački projekt jedinstven je u poslijeratnoj BiH, kako u pogledu veličine ulaganja tako i po razvojnom potencijalu.

Prikaz 1.1. Karta koja prikazuje lokaciju projekta Vares

Primarni cilj ovog Plana izvođača radova o upravljanju okolišem (CEMP) je izbjegavanje, ublažavanje i minimiziranje uticaja na okoliš i društvo povezanih s građevinskim aktivnostima projekta Rupice u skladu s najboljom industrijskom praksom, te pružanje vozila za provedbu različitih aktivnosti ublažavanja navedenih u projektu Procjena uticaja na okoliš i društvo (ESIA) i Plan upravljanja okolišem i društvom (ESMP).

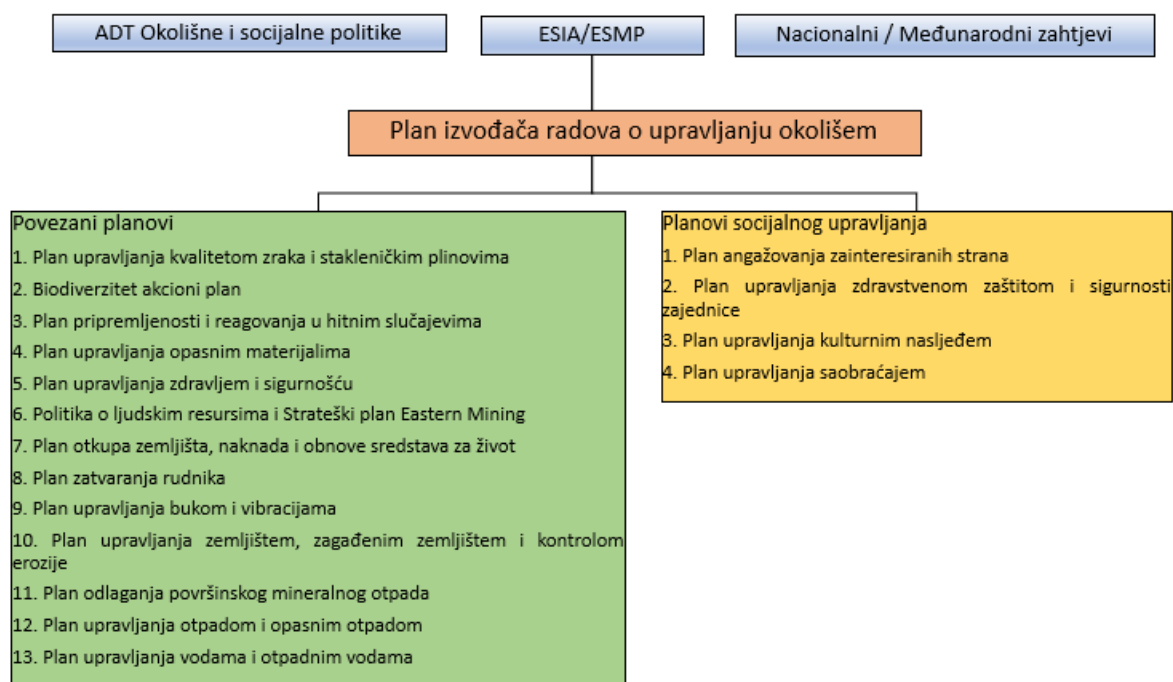
Ovaj sveobuhvatni CEMP pruža smjernice o pristupu sistema upravljanja okolišem i društvom koji će usvojiti ADT, njegovi izvođači i podizvođači tokom faze izgradnje Projekta. Dopunjen je raznim podplanovima i postupcima koji su razvijeni za rješavanje ključnih okolišnih i društvenih aspekata

identificiranih tokom procesa procjene uticaja na okoliš (ESIA) za koje su ADT i njegovi izvođači definirali detaljne kontrolne postupke i povezane odgovornosti za provedbu. Ovi podplanovi zaštite okoliša i društva pripremljeni su kao zasebni samostalni dokumenti i oni su dio Sistema upravljanja okolišem i društvom (ESMS).

Proces postavljen unutar ovog sveobuhvatnog CEMP-a, zajedno s pripadajućim podplanovima, čini osnovu Sistema upravljanja okolišem i društvenim okolišem (ESMS) koji će implementirati ADT, njegovi izvođači i njihovi podizvođači tokom faze izgradnje projekt.

ADT je odgovoran za provedbu zahtjeva CEMP-a i podplanova tokom faze izgradnje te za praćenje učinka svojih izvođača kako bi bili sigurni da ispunjavaju odgovarajuće zahtjeve CEMP-a. Izvođači su odgovorni za razvoj i provedbu vlastitih planova ili postupaka upravljanja u skladu sa zahtjevima CEMP-a i podplanova kao dio vlastitog Sistema upravljanja okolišem i društvom te Sistema upravljanja zdravljem i sigurnošću.

CEMP će se primijeniti na sve aktivnosti poduzete tokom faze izgradnje Projekta i sažeto prikazano na slici 1.1 u nastavku.

1.1 Distribucija i pregled

ADT će distribuirati kontrolirane kopije ovog CEMP -a svim izvođačima na provedbu. Kontrolirana kopija CEMP -a držat će se centralno u sjedištu ADT -a u Tisovcima. CEMP će najmanje svakih 6 mjeseci pregledavat ADT i nakon svake veće promjene u projektnim aktivnostima kako bi se osiguralo da su opseg zahtjeva i odgovornosti sadržani u planu primjenjivi i dovoljno adresirani.

1.1 Uvod

Ovaj sveobuhvatni CEMP definiše cjelokupni pristup upravljanja okolišem i društvenim sistemom za fazu izgradnje Projekta. Kao sastavni dio cjelokupnog Sistema upravljanja okolišem i društvom, CEMP omogućuje identificiranje, planiranje, postizanje, održavanje, dokumentovanje i, kad je to moguće, poboljšanje okolišnih i društvenih zahtjeva.

Ovaj CEMP definira okolišne ciljeve za Projekt, opisuje ADT i odgovornosti njegovih izvođača u pogledu upravljanja okolišem, te daje smjernice o dosljednom pristupu za upravljanje okolišnim i društvenim aspektima i uticajima tokom faze izgradnje.

- CEMP uzima u obzir sljedeće:
- Veličina i složenost opsega rada Projekta;
- Svi primjenjivi zakoni, statuti i propisi;
- Svi primjenjivi međunarodni zahtjevi, uključujući Međunarodnu financijsku korporaciju (IFC)
- Standardi uspješnosti društvene i okolišne održivosti;
- Zahtjevi za ublažavanje izloženi u Projektu ESIA i ESMP;
- ADT sučelja za okoliš i treće strane;
- Faktori rizika s kojima se mogu suočiti tokom izgradnje Projekta; i
- Načelo stalnog poboljšanja okolišnih i društvenih performansi.

1.2 Okvir sistema upravljanja okolišem i društvom

Sistem upravljanja okolišem i društvom (ESMS) utvrđuje što organizacija treba učiniti kako bi ispunila svoje okolišne, gospodarske i društvene ciljeve i odgovornosti. Ovaj CEMP detaljno opisuje ADT ESMS okvir koji je organiziran u zaseban postupni proces:

- **Politika** - AGL dokumentirano opredjeljenje vezano za okolišne i društvene performanse;
- **Planiranje** - Razvoj kriterija uspješnosti (ciljeva i zadataka) za upravljanje okolišem i razvoj odgovornosti, strategija i planova i postupaka za postizanje definisanih ciljeva;
- **Implementacija** - Provođenje podplanova i procedura, obuka zaposlenika i izvođača radova, te vođenje evidencije kako bi se pokazalo da sistem funkcioniše;
- **Provjera / korektivne radnje** - Praćenje provedbe podplanova i postupaka kako bi se osiguralo njihovo djelotvorno i ažuriranje komponenti ESMS-a, prema potrebi, kada se promijene operacije, osoblje, rizici ili zahtjevi; i
- **Pregled upravljanja** - Redovni pregled menadžerskog tima ADT -a o okolišnim i društvenim uticajima Projekta.

Sljedeći podpoglavlja opisuju kako će ADT i njegovi izvođači izvesti svaki od ovih koraka ESMS-a tokom faze izgradnje Projekta, po potrebi navodeći gdje su dodatni detalji pridruženih zahtjeva definirani unutar CEMP-a.

2.2.1 Politike zaštite okoliša i društva ADT

Ova politika postavlja naše obaveze i odgovornosti kao razvoj za postizanje okolišne i društvene održivosti u našim projektima. ADT vjeruje da je održivi razvoj temeljni aspekt zdrave poslovne prakse i dodaje vrijednost svojim aktivnostima radeći na dugoročnoj održivosti učinkovitim upravljanjem okolišem i društvom. ADT je privržen načelima korporativne transparentnosti, odgovornosti i uključivanja zainteresovanih strana.

ADT daje prioritet okolišnim i društvenim pitanjima kao što su ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama, očuvanje biodiverziteta, učinkovitost energije i resursa, promicanje pristojnih radnih praksi, smanjenje socijalne isključenosti i pristupa osnovnim uslugama, ravnopravnost spolova i društveni razvoj. Očekuje se da će svaki projekt koji ADT poduzme donijeti koristi zajednicama pogođenim projektom.

ADT će minimalno:

- Udovoljavati ili prelaziti sve važeće nacionalne zakone i propise;
- Smanjenje uticaja na okoliš i društvo te stalno poboljšavanje okoliša i društva
- Performanse kao sastavni dio operativne strategije;
- Poštovati zainteresirane strane, okoliš i kulturnu baštinu;
- Konstruktivno saradivanje sa zahvaćenim zajednicama i drugim zainteresiranim stranama i odmah rješavati pritužbe na svako kršenje ovih pravila;
- Osigurati da zaposlenici i izvođači razumiju ove politike i da su u skladu s visokim standardima koje zahtijevaju; i
- Hitno intervenisanje u nesigurnim ili nesukladnim situacijama.

Osim toga, ADT će aktivno nastojati:

- Osigurati da se njegove aktivnosti pridržavaju dobre međunarodne industrijske prakse u upravljanju okolišem, društvenim i ljudskim resursima, uključujući zahtjeve učinka EBRD -a i standarde učinka IFC -a i smjernice EHS -a; i
- Doprinijeti učinkovitoj provedbi relevantnih načela i kodeksa prakse koji se odnose na okoliš, rad, korporativnu odgovornost i pristup informacijama.

1.3 Planiranje

2.3.1 Definiranje uticaja projekta, ciljeva i planova/postupaka upravljanja

Tokom faze pripreme lokacije i izgradnje postoji mogućnost pojave uticaja na okoliš i društvo. Uobičajene aktivnosti relevantne za fazu izgradnje uključivat će, između ostalog, uticaje na okoliš povezane s nastajanjem i odlaganjem otpada, prašinu, buku, ispuštanje otpadnih voda, potencijalno izlivanje hemikalija, ekološke smetnje, eroziju i promet. Osim toga, potrebne su odgovarajuće odredbe kako bi se osigurali dobri odnosi i uslovi upravljanja radnicima, te zaštitila i poboljšala kvaliteta života zajednica na projektnom području.

ESIA i ESMP projekta identificiraju ključne okolišne i društvene aspekte i uticaje povezane s fazom izgradnje Projekta, zajedno s potrebnim mjerama ublažavanja i praćenja za upravljanje tim uticajima u skladu s nacionalnim i međunarodnim standardima i zahtjevima.

Ovi zahtjevi ESIA -e i ESMP -a, osim mjera najbolje prakse u industriji, čine osnovu za mjere kontrole, povezane odgovornosti definirane u okviru CEMP – a I pripadajućih planova i postupaka upravljanja. Usklađenost svih aktivnosti izgradnje Projekta sa zahtjevima CEMP -a i pripadajućim planovima upravljanja ključni je cilj projekta. ADT je odgovoran za praćenje i izvještavanje o ukupnom statusu usklađenosti projekta sa CEMP -om i planovima upravljanja tokom faze izgradnje donošenjem ključnih ciljeva i pokazatelja uspješnosti.

Izvođači su odgovorni za razvoj i provedbu vlastitih planova upravljanja i / ili postupaka u skladu sa zahtjevima CEMP -a i planova upravljanja kao dio njihovog vlastitog Sistema upravljanja okolišem i društvom, gdje je to potrebno. Svi izvođački planovi / postupci za okolišnu i društvenu provedbu za svaku fazu projekta bit će dovršeni i dostavljeni ADT -u najmanje četiri sedmice prije početka aktivnosti kako bi se omogućilo dovoljno vremena za pregled i odobrenje dokumenata ADT -a. Izjave o metodama izvođača i upute za rad također će predstavljati osnovu za kontrolu građevinskih radova. Međutim, ADT priznaje da neke aktivnosti izvođača i podizvođača neće imati potencijal za značajne uticaje na okoliš, pa će ih pregledati u fazi nabave i ugovaranja kako bi označile ključne ugovorne aktivnosti i izbjegle nepotrebne radove. Ključni aspekti izvedbe ipak će se odnositi na sve izvođače i podizvođače, na primjer zdravlje i sigurnost, ljudske resurse, upravljanje saobraćajem i zdravlje I sigurnost zajednice.

Kako bi se postigla ADT politika stalnog poboljšanja, ciljevi Projekta i ciljevi izvedbe će se pregledavati i utvrđivati najmanje svakih 6 mjeseci tokom faze izgradnje od strane ADT-a ili prema potrebi nakon bilo koje veće promjene u projektnim aktivnostima ili identificiranja bilo kakvih većih neusklađenosti u fazi izgradnje.

Ovaj plan preklapa se s ostalim planovima upravljanja na sljedeći način:

- Plan upravljanja zdravljem i sigurnošću;
- Plan upravljanja ljudskim resursima (Operativni priručnik radne snage);
- Plan upravljanja kvalitetom zraka i stakleničkim plinovima;
- Plan upravljanja bukom i vibracijama;
- Plan upravljanja saobraćajem;
- Plan upravljanja zemljištem, zagađenim zemljištem i kontrolom erozije;
- Plan upravljanja opasnim materijalima;
- Plan upravljanja otpadom i opasnim otpadom;
- Plan upravljanja površinskog mineralnog otpada;
- Plan upravljanja kulturnom baštinom s postupkom za slučajne pronalaskes;
- Plan upravljanja zdravstvenom zaštitom I sigurnosti zajednice;
- Akcioni plan za biodiverzitet;
- Plan upravljanja vodama i otpadnim vodama;
- Plan angažovanja zainteresiranih strana; i
- Plan pripremljenosti i reagovanja u hitnim slučajevima.

1.4 Pravni i drugi zahtjevi

Utvrđivanje svih pravnih i drugih zahtjeva, koji mogu uticati na aktivnosti u fazi izgradnje projekta, ključni je korak u ESMS -u. Pravni okvir za projekt opisan je u odjeljku 2 ovog sveobuhvatnog CEMP -a. ADT će pratiti sve promjene u pravnim zahtjevima, a izvođač će biti obaviješten o tim promjenama. Izvođač je također odgovoran za praćenje svih promjena u pravnim zahtjevima koji se odnose na aktivnosti pod njihovom kontrolom i prilagođavanje njihovih upravljačkih kontrola prema potrebi za rješavanje ovih promjena.

Menadžer zaštite okoliša ADT -a (za opis organizacijske strukture ADT -a i različitih uloga i odgovornosti pogledati Poglavlje 3) ima primarnu odgovornost za praćenje i dokumentovanje svih primjenjivih promjena nacionalnih i međunarodnih standarda, kao i za identifikaciju i praćenje zahtjeva za izdavanje okolišnih dozvola, koju su izdali vlasti. Menadžer okoliša trebao bi distribuisati sažetke ovih zahtjeva i potencijalnu primjenjivost za svaku neriješenu ili predloženu regulatornu promjenu projektnih aktivnosti. ADT menadžer za okoliš i društvena pitanja i Projekt Direktor trebali bi pregledati ove informacije i prema potrebi uputiti povratne informacije ili pitanja Menadžeru za okoliš.

ADT će tokom faze izgradnje kontinuirano pratiti okolišne performanse kako bi provjerio usklađenost sa zakonskim i drugim zahtjevima. To će biti uključeno kao ključni pokazatelj uspješnosti projekta.

1.5 Upravljanje promjenama

Kako bi se osiguralo da se uticaji Projekta na okoliš i društvo identificiraju i upravljaju tokom faze izgradnje, prije uvođenja bilo kojeg novog ili izmijenjenog procesa ili aktivnosti koji bi mogli imati uticaj na okoliš ili lokalne zajednice, izvršit će se pregledi okoliša. Ovu reviziju vodit će menadžer za okoliša i/ili izvođač (i) kako bi se utvrdilo hoće li predloženom promjenom nastati neki novi okolišni i društveni aspekti te jesu li potrebne dodatne mjere ublažavanja kako bi se ispunili nacionalni i međunarodni standardi. Ovaj će pregled biti pokrenut promjenama kao što su:

- Kupnja novih materijala ili opreme;
- Promjene procesa;
- Ponovno projektiranje opreme i inženjeringa; i
- Izmjena ili uvođenje novih građevinskih postupaka.

Pregled i ažuriranje planova i procedura CEMP -a

Menadžer okoliša pobrinut će se da se CEMP i povezani planovi, postupci i upute povremeno pregledavaju kako bi se osiguralo da ostanu aktualni i učinkoviti. Menadžer okoliša ima isključivo ovlaštenje za izdavanje novih ili izmjenu postojećih planova i postupaka upravljanja.

Politike, planovi i procedure CEMP -a revidirati će se najmanje svakih 6 mjeseci ili prije bilo kakve veće promjene u projektnim aktivnostima.

2.0 Zakonodavni zahtjevi i standardi

Eastern Mining namjerava provoditi prakse u skladu s međunarodnim praksama uz zakonodavstvo lokalnog prava, poštujući načela i politike Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i Međunarodne financijske korporacije (IFC).

2.1 Nacionalno zakonodavstvo

- Zakon o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", br. 15/21)
- Zakon o zaštiti okoliša Zeničko - Dobojskog kantona („Službene novine FBiH“, br. 1/00)
- Zakon o zaštiti od buke ("Službene novine Federacije BiH", br. 110/12)
- Zakon o zaštiti od buke („Službene novine Zeničko-Dobojskog kantona“ br. 01/14)
- Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03, 72/09 i 92/17)
- Zakon o hemikalijama ("Službene novine Federacije BiH", broj 77/20)
- Zakon o cestama FBiH ("Službene novine FBiH", br. 12/2010, 16/2010 - ispravka i 66/2013 “)
- Pravilnik o posebnim uslovima za motorna vozila koja se prevoze ("Službene novine Federacije BiH", br. 07/07.)
- Zakon o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH, broj 28/06)
- Pravila o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na cestama, način označavanja radova i prepreka na cesti te znakove koje sudionike u prometu daje ovlaštena osoba ("Službene novine FBiH", br. 12/2010, 16/2010 - ispravka i 66/2013“)
- Zakon o zaštiti na radu ("Službene novine FBiH", br. 79/2020.)
- Zakon o prijevozu opasnih tvari ("Službeni list SFRJ", br. 27/90 i 45/90 “)
- Zakon o rudarstvu ("Službene novine Federacije BiH", br. 26/10)
- Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu (“Službene novine Federacije BiH”, broj 64/09)
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine FBiH", br. 46/10 i 75/13)
- Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine FBiH", br. 29/05)
- Zakon o radijaciji i nuklearnoj sigurnosti u Bosni i Hercegovini („Službene Novine BiH“, br. 88/07)
- Zakon o Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 33/03)
- Zakon o zaštiti zraka ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03 i 4/10)
- Zakon o zaštiti prirode ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13)
- Zakon o vodama ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/06)
- Zakon o vodama ("Službene novine ZDK", br. 17/07)
- Zakon o geološkim istraživanjima ("Službene novine Federacije BiH", br. 09/10 i 14/10)

- Ugovorno pravo FBiH ("Službene novine SFRJ", br. 29/1978, 39/1985, 45/1989 - odluka USJ i 57/1989, "Službene novine R BiH", br. 2/1992, 13 /1993 i 13/1994 i "Službene novine FBiH", br. 29/2003 i 42/2011)
- Zakon o trgovačkim društvima FBiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 81/15)
- Zakon o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 30/97, 7/02, 70/08, 48/11 i 36/18)
- Zakon o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona br. 46/10 i 75/13)
- Zakon o penzionom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 13/18)
- Ostali povezani podzakonski akti, pravilnici i postupci, uključujući sve primjenjive interne procedure, politike i pravilnike.

2.2 Međunarodni zahtjevi

- Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) PR 1
- Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) PR 3
- Zahtjevi za učinkom Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD) (PR) 4
- IFC PS1: Procjena i upravljanje okolišnim i društvenim rizicima i uticajima,
- IFC PS3: Učinkovitost resursa i sprječavanje onečišćenja,
- IFC PS4: Zdravlje zajednice, sigurnost i sigurnost,
- Opće smjernice IFC -a o EHS -u: 1.1 Emisije u zraku i kvaliteta vanjskog zraka, 30. travnja 2007
- Opće smjernice IFC -a za EHS: 1.7 Buka, 30. aprila 2007
- Opće smjernice IFC -a o EHS -u: 3. Zdravlje i sigurnost zajednice, 30. aprila 2007

2.3 Zahtjevi za dozvole

Za Vareš projekt dobijaju se dvije okolinske dozvole:

- Okolinska dozvola investitoru „Eastern Mining“ d.o.o, Tisovci, Vareš, za podzemnu eksploataciju i dobivanje složene rude olova, cinka i barita s pripadajućim mineralnim sastavima na ležištu „Rupice“, općina Vareš, broj dozvole: UPI 05/2- 02-19-5-60/20 SC od 05.02.2021. od strane Federalnog ministarstva za okoliš i turizam
- Okolinska dozvola investitoru „Eastern Mining“ doo, Tisovci, Vareš, za projekt obnove pogona eksploatacije i prerade olova, cinka i barita na lokaciji Veovača I - Tisovci I - Veovača II, broj dozvole: UPI 05/2-23-11-195/19 od 20. maja 2021. od Federalnog ministarstva za okoliš i turizam

3.0 Uloge i odgovornosti

Glavne uloge i odgovornosti za provedbu ovog plana navedene su u nastavku.

Tablica 1. Uloge i odgovornosti

Uloge	Odgovornosti
Izvršni direktor	<ul style="list-style-type: none"> Osigurati odgovarajuća sredstva za provedbu ovog plana. Pobrinuti se da se Plan distribuira svim relevantnim izvođačima i podizvođačima.
Odjel nabave	<ul style="list-style-type: none"> Tenderski postupak i ocjena pristiglih ponuda Pregovaranje
Pravni i administrativni odjel	<ul style="list-style-type: none"> Pretkvalifikacija i dubinska analiza izvođača, uključujući zahtjeve nacionalnih dozvola Dovršavanje ugovora Upravljanje ugovorima prema ulaznim podacima od svih uključenih odjela
Menadžer za zdravlje i sigurnost	<ul style="list-style-type: none"> Nadzor H&S aspekata ugovora
Menadžer za okoliš	<ul style="list-style-type: none"> Nadzor E&S aspekata ugovora
Menadžer za izgradnju	<ul style="list-style-type: none"> Nadzor građevinskih radova
Inženjeri rudarstva	<ul style="list-style-type: none"> Nadzor nad rudarskim radovima
Svo osoblje	<ul style="list-style-type: none"> Sudjelovati na potrebnim obukama. Osigurati samoosposobljenost u smislu provedbe ovog plana.

4.0 Upravljanje okolišem za Ugovarače

4.1 Provedba

Izgradnju projekta Rupice ADT detaljno planira. To uključuje osiguravanje ispunjenja obaveza prema okolišnim i društvenim standardima i učinku iz ESIA -e i prema lokalnim uslovima za izdavanje dozvola. Za to postoje tri ključna mehanizma:

Ugovorni zahtjevi koje je Eastern Mining ili ADT dodijelio izvođačima i podizvođačima. Vrijednosti ESG -a, prethodna izvedba i pripremljenost pojedinih izvođača ocjenjuju se u sklopu procesa nabave koji je uspostavljen za projekt. Ugovorni zahtjevi će, između ostalog, zahtijevati od ugovornih kompanija da uspostave funkcionalni ESMS i/ili da razviju plan upravljanja okolišem i društvenim područjem specifičan za projekt, koji se bavi aktivnostima tog izvođača i njihovom usklađenošću sa ADT politikom ESG -a, koji pokrivaju zdravlje i sigurnost, ljudske resurse, klimatske promjene, nabavka i ljudska prava, kao i okoliš i društveni učinak. Izvođači će biti odgovorni za osiguravanje da podizvođači također provode svoje aktivnosti u skladu s istim politikama i projektnim obvezama.

Obuka svih zaposlenih Eastern Mining-a, izvođača i podizvođača se održava prilikom uvođenja zainteresiranih kompanija u Projekat. Sastanci sa izvođačima i podizvođačima radova se održavaju redovno, prema ukazanim potrebama u cilju implementacije i poboljšanja mjera zaštite okoliša,

Monitoring izvedbe tokom faze izgradnje treći je ključni mehanizam za osiguravanje ispunjenja politike i projektnih obaveza. To se provesti redovnim sastancima između Eastern Mining -a i izvođača radova o aspektima ESG -a, redovnim inspekcijama na gradilištu i zapažanjima te redovnim izvještavanjem izvođača za Eastern Mining. Monitoring okoliša (protok i kvalitet površinskih i podzemnih voda, kvaliteta zraka, prašina, buka i vibracije itd.) tim za Održivost Eastern Mining-a redovno prati kako bi se upotpunili vizualni pregledi koji će provjeriti aspekte poput odlaganja tla, upravljanja otiskom, invazivnih vrsta, upravljanje opasnim materijalima i upravljanje otpadom. U slučaju pritužbi dionika na okolišne i društvene učinke izvođača i podizvođača provode se posebne inspekcije i nadzor.

4.2 Posebna područja i aktivnosti

Izgradnja projekta podijeljena je na ključna fizička područja, kako slijedi, prvenstveno za potrebe razvoja ugovornih paketa:

Pogon za preradu

- Rukovanje grubom rudom
- Mljevenje
- Flotacija
- Rukovanje koncentratom
- Rukovanje odlagalištima
- Rukovanje i skladištenje reagensa
- Servis postrojenja
- Električna distribucija, upravljanje i komunikacije

Odlagalište jalovine

- Zemljani radovi
- Električno, mobilno

Rudarstvo Rupice

- Rudarstvo
- Rudarska oprema
- Skladište eksploziva
- Rudarski objekti

Infrastruktura na lokalitetu Rupice

- Sistem drobljenja
- Pogon za zapunjavanje
- Visokonaponska trafostanica i distribucija
- Sistem upravljanja i komunikacije
- Kanalizacija
- Taložnici i odvodi
- Odlaganje smeća

Infrastruktura izvan lokaliteta

- Transportni put od lokaliteta Rupice do Postrojenja za preradu
- Snabdijevanje strujom
- Izvođač radova na transportu
- Željeznička pruga
- Logistika

Ostalo

- Prvo punjenje
- Rezerve
- Autobusi
- Mobilna oprema

U tim fizičkim područjima identificiran je niz aktivnosti, od kojih su mnoge zajedničke svim područjima. Aktivnosti (ne uključujući nabavu) identificirane su kako slijedi. Aktivnosti koje su naznačene kao *italic* će upravljati Eastern Mining i/ili ADT na svim lokacijama:

Usluge

- *Upravljanje E&C*
- *Upravljanje dozvolama*
- *Zakonsko upravljanje lokacijom*
- *Obuka - izvršenje i operacije*
- *Sigurnost*
- *Vanjski poslovi*
- *Financijska kontrola/računovodstvo*

- *Upravljanje ljudskim resursima*
- *Pravna*
- *Usluge lokacije*
- *Projektne usluge*

Ugovori

- *Formiranje ugovora i dodjela*
- *Administracija ugovora i zatvaranje*

Inženjering

- Inženjerski menadžment
- Glavni projekt
- Detaljni opis trgovine
- Inženjering na terenu
- *Inženjer za dizajn i izgradnju*
- *Osiguranje kvalitete*
- *Kontrola dokumenata*
- Pregled
- Dizajn i certificiranje protupožarnih sistema

Izgradnja

- Zemljani radovi
- Taložnici i obloge
- Isporka betona
- Mreža uzemljenja i usluge podzemnih radova
- Ugradnja betona
- SMP
- E&I
- Arhitektonske
- Dizalica/Podizanje
- Skele/Pristup
- Puštanje u rad
- Upravljanje izvođačima
- *Upravljanje gradilištem*

Razvijena je matrica ovih aktivnosti koja prikazuje pakete ugovora. Mnogi od njih odnose se na opskrbu specifičnom opremom; od važnosti za CEMP zbog uključenih aktivnosti su sljedeće:

- P501 Skupni zemljani radovi i ceste
- P502 Ugradnja betona
- P503V Konstrukcijske, mehaničke i cjevovodne instalacije
- P503R Strukturne, mehaničke i cjevovodne instalacije Rupice
- P504V Uređaji za instalaciju električne i instrumentacije
- P504R Električna i instrumentalna instalacija Rupice
- P505 Zgrade predinženjera
- P506 Zgrade fabrike

- P507 Nadogradnja transportnog puta
- P508V Napajanje Vareš
- P508R Napajanje Rupice
- P509 TSF
- P510 Skladište eksploziva

4.3 Omogućavanje radova

U periodu 2021. i 2022. godine izvršeno je sljedeće:

- Sječa stabala, uklanjanje i odlaganje panjeva, uklanjanje i stvaranje zaliha na površini tla
- Inicijalno postrojenje za prečišćavanje vode i odvodnju, uključujući čišćenje terena, iskope na odvodnjavanju, ugradnju odvodnih cijevi i šahtova te instalaciju postrojenja za prečišćavanje vode.
- Privremeni pristupni put do Donjeg portala, uključujući iskop, izgradnju nasipa, izgradnju zaštitnog sloja, zaštitu padina i iskop donjeg portala.
- Privremeni pristupni put do Gornjeg portala, uključujući iskop, izgradnju nasipa, izgradnju zaštitnog sloja, zaštitu padina i iskop gornjeg portala.
- Pristup otvoru za ventilaciju i odlagalištu za zalihe, uključujući iskop, zaštitu padina, nasip, izgradnju zaštitnog sloja i konstrukciju ventilacijske podloge.
- Izgradnja transportne rute puta: LOT1, LOT2, LOT5a, LOT5b, nastavlja se u 2023.
- Radovi na izgradnji Postrojenja za preradu Vareš, nastavlja se u 2023.

4.4 Struktura i odgovornost

Ključni element u pristupu upravljanja okolišem i društvom je odgovarajuća identifikacija uloga, odgovornosti, ovlasti i odgovornosti osoba Projekta (uključujući ADT i izvođače). ADT i izvođači dužni su osigurati učinkovitu provedbu CEMP -a:

- Pružanje odgovarajućih sredstava;
- Dokumentovanje i komunikacija pojedinih uloga i odgovornosti;
- Uspostavljanje jasnih linija izvještavanja; i
- Uspostavljanje jasne menadžerske odgovornosti za učinke na okoliš i društvo.

4.5 Komunikacije

Unutarnja sučelja unutar Projekta, poput onih između ADT -a i izvođača; i vanjskim sučeljima, poput onih između ADT -a i tijela, dobavljača, zajednica i izvođača potrebno je pravilno upravljati kako bi se osiguralo učinkovito funkcionisanje ESMS -a. ADT je uspostavio programe i druge formalne mehanizme za unutarnju i vanjsku komunikaciju u vezi sa svojim okolišnim i društvenim aspektima, ESMS -om i inicijativama zajednice.

Plan angažovanja zainteresiranih strana primjenjuje se na provedbu i kontrolu svih komunikacija vezanih uz Projekt sa svojim zainteresiranim stranama.

4.5.1 Unutarnja sučelja

Menadžer okoliša je odgovoran za planiranje i provedbu interne komunikacije o pitanjima okoliša u cijelom Projektu. Osoba za vezu sa zajednicom bit će odgovoran za planiranje i provedbu interne komunikacije o društvenim pitanjima.

Interna komunikacija o okolišnim i društvenim pitanjima za Projekat prvenstveno je usmjerena na postizanje sljedećeg:

- Promovisanje okolišne i društvene svijesti;
- Jačanje okolišne i društvene odgovornosti zaposlenika;
- Informiranje zaposlenika i izvođača o okolišnim i društvenim rizicima te okolišnim i društvenim standardima i zahtjevima Projekta;
- Komuniciranje okolišnih i društvenih performansi;
- Razmjena najboljih praksi i uobičajenih problema/rješenja; i
- Traženje povratnih informacija o okolišnim i društvenim pitanjima.

4.5.2 Vanjska komunikacija

Vanjske komunikacije tokom faze izgradnje prvenstveno su osmišljene kako bi ključne vanjske zainteresirane strane obavijestile o okolišnim i društvenim učincima Projekta te trenutnim okolišnim ili društvenim inicijativama. To uključuje:

- Educiranje javnosti o okolišnim i društvenim aspektima Projekta kako bi se prepoznala glavna pitanja povezana s građevinskim aktivnostima;
- Informisanje lokalnih zajednica o svim ključnim nadolazećim građevinskim aktivnostima;
- Izvještavanje o učincima projekta na okoliš prema zahtjevima vlasti i obavještavanje vlasti o svim pojavama neusklađenosti s okolišem i korektivnim mjerama koje se provode kako bi se spriječilo ponavljanje

Plan sudjelovanja zainteresiranih strana definiše konsultacijski pristup i metode za Projekt tokom faze izgradnje i uključuje mehanizam za primanje, dokumentovanje i odgovaranje na vanjske upite i / ili pritužbe zajednice.

Bez prethodnog pristanka menadžera za okoliš, vlastima ili zajmodavcima neće se slati nikakve informacije vezane za okoliš.

4.5.3 Sučeljavanje izvođača

Komunikacija između ADT -a i izvođača radova odvijat će se na razini lokacije.

4.5.4 Pritužbe ili pritužbe

Plan angažmana zainteresiranih strana uključuje postupke koji se odnose na primanje, i odgovaranje na pritužbe i druga pitanja koja izazivaju zabrinutost od lokalnih zajednica unutar područja projekta i od svih drugih zainteresiranih strana. Ovi mehanizmi rješavaju:

- Širenje informacija o Projektu;
- Postupci zaprimanja pritužbi tokom izgradnje;
- Postupci za brzo reagiranje na pritužbe tokom izgradnje; i
- Koordinacija između ADT -a i izvođača u vezi s primanjem žalbe i odgovorom.

4.6 Hitni slučajevi i planovi za nepredviđene situacije

ESMS uključuje sljedeće posebne planove koji su implementirani od strane ADT i njegovih izvođača tokom cijele faze izgradnje za rješavanje mogućih izvanrednih situacija tokom faze izgradnje Projekta:

- Plan upravljanja zemljištem, zagađenim zemljištem i kontrolom erozije;
- Procedura slučajnog pronalaska; i
- Plan pripremljenosti i reagovanja u hitnim slučajevima.

EPRP će se dalje razvijati s lokalnim hitnim službama kako bi prema potrebi uključivao i službe za spašavanje u rudnicima.

5.0 Monitoring i izvještavanje

5.1 Monitoring i mjerenje

Praćenje je sastavni dio ESMS -a jer utvrđuje kako se Projekt ponaša u skladu sa zahtjevima CEMP -a i svim povezanim ciljevima. I ADT i njegovi izvođači će pokazati kako se poštuju zahtjevi CEMP -a projekta. Ključne zadatke praćenja poduzet će ADT i izvođač kako bi:

- Identificirati sve negativne uticaje iz faze izgradnje;
- Procijeniti učinkovitost mjera kontrole;
- Pokazati usklađenost s CEMP -om i ciljevima;
- Utvrdite jesu li potrebne dodatne kontrole/korektivne radnje; i
- Identificirajte sva područja za potencijalno poboljšanje okolišnih ili društvenih performansi.

Za praćenje izvedbe projekta primijenit će se trostepeni pristup, kako slijedi:

Obilasci lokacije – Redovni obilasci radilišta od strane izvođača i ADT osoblja;

Inspekcije radilišta – Redovne inspekcije radilišta od strane izvođača radova i ADT osoblja prema popisu uloga i odgovornosti za provjeru aktivnosti radilišta u odnosu na planirani kontrolni popis;

Program monitoringa okoliša i društva - Monitoring svih područja okoliša u skladu sa Sistemom upravljanja okolišem i društvom.

Procedure, KPI (Key Performance I), check liste su date u Prilogu 1.

5.2 Neusklađenost i korektivne i preventivne radnje

Sva područja neusklađenosti utvrđena inspekcijama okoliša, pregledima ili revizijama bit će dokumentovana i istražena. Smatra se da su neusklađenosti; odstupanje od ADT-ovih okolišnih i socijalnih politika ili njihovih temeljnih ciljeva i zadataka, odstupanje od zahtjeva CEMP-a i povezanih planova / postupaka, i / ili nepoštivanje propisa.

Stroge mjere nepridržavanja provodit će se u slučaju neuspjeha uprave i poduzimanja odgovarajućih korektivnih radnji. Postupak neusklađenosti primijenit će se za identificiranje i rješavanje neusklađenih uslova i pruža mehanizam koji osigurava da:

- Menadžer EM E&S -a upoznat je sa svim područjima Projekta u kojima se javljaju ozbiljne ili ponavljane neusklađenosti;
- Sve utvrđene neusklađenosti primjereno se prate kako bi se osiguralo da su primijenjene korektivne radnje učinkovite;
- Sve sljedeće neusklađenosti službeno su zatvorene kako bi označile da je primijenjena odgovarajuća razina korektivnih mjera kako bi se razumno osiguralo da se neće dogoditi ponavljanje istog problema; i
- Neskladnosti se analiziraju u odgovarajućim intervalima kako bi se identificirale sveukupne mogućnosti poboljšanja.

Kao rezultat ovog procesa preispitivanja uprave može se pojaviti potreba za promjenama politike, ciljeva ili mjera učinka i/ili drugih poboljšanja CEMP/ESMS -a, a zapažanja, zaključci i preporuke bit će dokumentirani za potrebne radnje.

Ako aktivnosti praćenja pokažu neusklađenost, Adriatic Metals će poduzeti postupak pregleda. Ovaj proces određuje izvor, put i uticaj neusklađenosti, a proces je opisan u donjoj shemi toka.

6. Prilozi

Razvijanje procedura i pravilnika je jedan od ključnih faktora koji utiču na bolju poslovnu politiku. Dolje su navedene procedure, obrasci za check liste koje su trenutno na snazi, a koji se mogu naći uz prilog ovog Plana.

Prilog 1. KPI-Okolišno i društveno izvještavanje

Prilog 2. Logbook

Prilog 3. Procedura korištenja setova za upijanje

Prilog 4. Procedura korištenja CO2 boce

Prilog 5. Procedura korištenja flokulanta

Prilog 6. Izvještaj o okolišnom incidentu

Prilog 7. Interna inspekcija radilišta-Check lista

Prilog 8. Obrazac za poboljšanje okolišnih uvjeta terena

Prilog 9. Odvodnjavanje vode iz jame

